

На основу члана 100, став 1, Закона о спорту Републике Србије, Статута Оријентиринг савеза Србије и важећих правила Међународне оријентиринг федерације (IOF), Управни одбор Оријентиринг савеза Србије на седници одржаној 17.01.2019. године, усвојио је

ПРАВИЛНИК ЗА ТАКМИЧЕЊА ОРИЈЕНТИРИНГ САВЕЗА СРБИЈЕ

Правилник ступа на снагу седам дана од дана објављивања на интернет страници ОСС
у Београду, 17.01.2019. године

САДРЖАЈ

1.	ДЕФИНИЦИЈЕ.....	3
2.	ОПШЕ ОДРЕДБЕ.....	5
3.	ПРОГРАМ ТАКМИЧЕЊА.....	6
4.	ПРИЈАВА ТАКМИЧЕЊА	6
5.	КАТЕГОРИЈЕ	6
6.	УЧЕШЋЕ.....	7
7.	ТРОШКОВИ	7
8.	ИНФОРМАЦИЈЕ О ТАКМИЧЕЊУ.....	8
9.	ПРИЈАВЕ	9
10.	ПУТОВАЊЕ И ПРЕВОЗ	9
11.	ТРЕНИНГ.....	9
12.	СТАРТНИ РЕДОСЛЕД И РАСПОРЕД У КВАЛИФИКАЦИОНЕ ГРУПЕ	9
13.	САСТАНАК СА ПРЕДСТАВНИЦИМА ЕКИПА.....	10
14.	ТЕРЕН	10
15.	КАРТЕ	10
16.	СТАЗЕ.....	11
17.	ЗАБРАЊЕНЕ ЗОНЕ И ПРАВЦИ	12
18.	ОПИСИ КОНТРОЛНИХ ТАЧАКА	12
19.	ПОСТАВЉАЊЕ КОНТРОЛНИХ ТАЧАКА И ОПРЕМА	13
20.	СИСТЕМ ЗА ОВЕРАВАЊЕ.....	14
21.	ОПРЕМА	14
22.	СТАРТ	15
23.	ЦИЉ И МЕРЕЊЕ ВРЕМЕНА.....	16
24.	РЕЗУЛТАТИ.....	16
25.	НАГРАДЕ	17
26.	СПОРТСКО ПОШТЕЊЕ	18
27.	ЖАЛБЕ.....	19
28.	ПРОТЕСТ.....	19
29.	ЖИРИ.....	19
30.	АПЕЛ.....	20
31.	КОНТРОЛА ТАКМИЧЕЊА.....	20
32.	ИЗВЕШТАЈИ СА ТАКМИЧЕЊА	21
33.	РЕКЛАМЕ И СПОНЗОРСТВО	21
34.	УСЛУГЕ ПРЕДСТАВНИЦИМА МЕДИЈА	22

ПРИЛОЗИ

1. ТАКМИЧАРСКЕ КАТЕГОРИЈЕ
2. ПРВЕНСТВА СРБИЈЕ ЗА 2019. ГОДИНУ
3. ПРИНЦИПИ ПЛАНИРАЊА СТАЗА
4. ФОРМАТИ ТАКМИЧЕЊА
5. ЛАЈБНИЧКА КОНВЕНЦИЈА

1. ДЕФИНИЦИЈЕ

- 1.1. **Оријентиринг** је спорт у коме такмичар искључиво уз помоћ карте и компаса, за најкраће могуће време, треба да посети одређени број тачака обележених на терену..
- 1.2. **Такмичење** у оријентирингу је догађај у којем се одржавају трке у по узрасним категоријама.
- 1.3. **Оријентиринг трка** је трка појединачне наведене категорије на релевантној стази. Трка је подскуп такмичења.
- 1.4. **Такмичар** је особа мушког или женског пола која се пријавила да учествује у трци.
- 1.5. **Контролна тачка** (у даљем тексту „контрола“) је место уцртано на карти и обележено на терену кроз које такмичар мора проћи и пролазак означити у картици трке.
- 1.6. **Стаза** је збир контрола и делова између старта и циља кроз које такмичар мора проћи током трке. Стаза такмичарима не сме бити позната пре стартовања.
- 1.7. **Дужина стазе** је збир пројекција у хоризонталној равни ваздушних удаљености између старта, старта са картом, контрола по датом редоследу, обавезних делова и циља, при чему се обавезни делови мере у стварној дужини. У трци са слободним избором контрола, очекује се да ће такмичар одабрати најкраћи могући поступак. У тркама за светску ранг листу (WRE) дужина стазе је најкраћа могућа реализована (никако ваздушна) удаљеност.
- 1.8. **Максимални успон** је збир свих успона које такмичар мора да савлада по идеалној варијанти проласка стазе. Успон је више информативног него егзактног карактера.
- 1.9. **Категорија** је подскуп такмичара који су одређени по полу и узрасту.
- 1.10. **Учесници** такмичења су такмичари, организатори, тренери, пратиоци такмичара, новинари, гледаоци и друга физичка и правна лица која су позвана од стране организатора такмичења да пружају или користе услуге на такмичењу.
- 1.11. **Носилац такмичења** је спортски савез (републички или регионални) који је одговоран за реализацију такмичења.
- 1.12. **Технички организатор такмичења** је спортско удружење или клуб (правно лице) које организује такмичење.
- 1.13. **Организатор** је свака особа укључена у припрему или реализацију такмичења.
- 1.14. **Директор такмичења** је особа која управља организационим тимом и одговорна је за поштовање општеобавезујућих законских прописа у припреми, током реализације и за закључење такмичења.
- 1.15. **Главни контролор** такмичења је особа одређена од стране носиоца такмичења која је одговорна за поштовање ових правила. Током припреме и реализације такмичења, контролор је посебно одговоран за питања из тачке 31. У случајевима када се ради о првенствима Србије и оријентиринг лиги Србије, користи се назив **Национални контролор**.
- 1.16. **Међународни контролор (IOF Adviser)** је особа одређена од стране ИОФ-а, која је одговорна за придржавање ИОФ-ових правила за такмичења из календара ИОФ-а (WRE). Међународни контролор и главни контролор могу бити иста особа.
- 1.17. **Постављач стазе** је организатор који дефинише појединачне стазе.
- 1.18. **Кључ карте** је стандард по којем се израђују карте за оријентиринг. Преглед прописних кључева карата дат је у Смерницама за израду и регистрацију карата у ОСС.

- 1.19. **Информациони систем ОРИС** је веб апликација доступна на адреси: <https://oris.orientiring.rs>, који служи, између осталог, за регистрацију такмичара за трке, објављивање релевантних докумената за трке, укључујући њихове резултате. Употреба овог информационог система може бити обавезна за такмичаре или организаторе.
- 1.20. **Клуб** је спортска организација која је пуноправни члан Оријентиринг савеза Србије.
- 1.21. **Домаћи регионални савез** је организација пет или више клубова који се удружују на територијалној основи и која је пуноправни члан Оријентиринг савеза Србије.
- 1.22. У тркама са појединачним стартом, такмичари се оријентишу и крећу по терену независно један од другог.
- 1.23. У тркама са масовним и ловачким стартом, такмичари се могу кретати непосредно један до другог, али формат такмичења ипак захтева независно оријентисање.
- 1.24. Типови оријентиринг такмичења могу се разврстати према:
- Начину кретања:
    - **оријентиринг трчање** (Foot Orienteering)
    - **оријентиринг на скијама** (Ski Orienteering)
    - **оријентиринг на планинском бициклу** (MTBO)
    - **прецизни оријентиринг** (Trail Orienteering)
    - други непоменути начини
  - Времену такмичења:
    - **дневно** (по дану)
    - **ноћно** (по мраку)
  - Природи такмичења:
    - **појединачно** (појединци се самостално такмиче)
    - **штафетно** (два или више чланова екипе трче узастопне појединачне трке)
    - **екипно** (два или више појединаца сарађују у екипи)
  - Начину на који се одређује резултат такмичења:
    - **такмичење које се састоји од једне трке** (резултат једне трке је крајњи резултат. Такмичари се могу такмичити у различитим тркама: трка А-, трка Б-, итд. где ће пласман такмичара из трке Б- бити после (у наставку) пласмана такмичара из трке А-, итд.)
    - **такмичење које се састоји од више трка** (збир резултата двеју или више трка, одржаних током једног или више дана, одређују финални резултат)
    - **такмичење са квалификацијама** (такмичари се квалификују за финалну трку кроз једну или више квалификационих трка у којима могу бити распоређени у различите групе. Резултат финалне трке је резултат целог такмичења. Могу се одржати А-, Б-, итд. финала, где ће пласман такмичара из Б- финала бити после (у наставку) пласмана свих такмичара из А- финала, који су завршили трку са свим КТ итд.)
    - **нокаут спринт** (такмичари се квалификују за нокаут-секцију кроз једну или више квалификационих трка са интервалним стартом. Нокаут секција се састоји од једне или више рунди са неколико паралелних трка са масовним стартом у којима се победници квалификују за следећу рунду. Победник се одређује у последњој трци са масовним стартом.
  - Редоследу којим контроле морају бити посећене:
    - **одређеним редоследом** (прописаним од стране организатора)
    - **без одређеног редоследа** (такмичар сам одређује редослед)

- Дужини трке:

- *дуге дистанце*
- *средње дистанце*
- *спринт*
- *остале дистанце*

- 1.25. **Првенство Србије** (ПС) у Оријентирингу је званично такмичење које победнику доноси титулу првака Србије. Такмичење организује овлашћени клуб под покровитељством ОСС.
- 1.26. **Домаћа регионална првенства** су званична такмичења за титулу регионалног првака неког региона Србије. Регионална првенства организују регионални савези Оријентиринг савеза Србије. Регионални савези су Оријентиринг савез Београда и Оријентиринг савез Војводине.
- 1.27. **Оријентиринг лига Србије** (ОЛС) је званична серија такмичења која треба да одреди најбоље оријентирце сезоне. Победнику ове серије такмичења доноси титулу Првака Оријентиринг лиге Србије. Ова такмичења се организују под надзором ОСС и овлашћеног клуба. Такмичења која се бодују за ОЛС су домаћа регионална првенства и друга такмичења која одреди Комисија за такмичења.
- 1.28. **Такмичења ОСС** су такмичења прихваћена од стране Управног одбора ОСС у званичан календар такмичења ОСС. Такмичења организују клубови чланови ОСС, под надзором ОСС.
- 1.29. **Сви учесници такмичења морају се придржавати ових правила. Непознавање правила не умањује одговорност.**

2. ОПШЕ ОДРЕДБЕ

- 2.1. Ова правила ће се примењивати на такмичењима ОСС за првенства Србије (ПС) и оријентиринг лигу Србије (ОЛС). У даљем тексту, чланови овог Правилника који иза броја немају скраћеницу у загради, односе се на сва набројана такмичења. Чланови који се односе само на једно или више од горе поменутих такмичења, обележени су скраћеницама које се налазе на маргини поред броја члана. Оваква специфична правила имају првенство над било којим општим правилом са којим су у колизији.
- 2.2. Ова правила су обавезујућа и за званична такмичења нижег ранга која се организују у надлежности територијалних Савеза у саставу ОСС (ОСБ, ОСВ и других територијалних савеза).
- 2.3. Ова правила могу бити промењена или прилагођена нижим нивоима такмичења уз одобрење ОСС (школска такмичења и др.).
- 2.4. Ако није другачије назначено ова правила се односе на појединачна дневна оријентиринг такмичења трчањем.
- 2.5. Додатна регулатива која није у супротности са овим правилима може бити прописана од стране организатора. За то је потребно одобрење од стране контролора такмичења ОСС.
- 2.6. Ова правила и сва додатна регулатива су обавезујућа за све такмичаре, тимске функционере и друге особе које су повезане са организацијом или су у контакту са такмичарима.
- 2.7. Спортска правичност треба да буде водећи принцип у тумачењу ових правила, од стране такмичара, организатора и жирија.
- 2.8. За штафете важе правила за индивидуална такмичења, уколико није другачије речено.

- 2.9. Управни одбор ОСС може одредити специјална правила или норме које ће бити примењиване, нпр. антидопинг правила, међународна спецификација за карте за оријентиринг (ISOM и ISSOM), принципи постављања стазе, описи контрола итд.
- 2.10. Управни одбор може дозволити одступање од ових правила и упутстава. Захтев за дозволом за овакво одступање подноси се Секретаријату ОСС најмање 3 месеца пре одржавања такмичења.
- 2.11. **Сви учесници такмичења наступају на сопствену одговорност**
- 2.12. **Сви учесници такмичења морају се придржавати ових правила. Непознавање правила не умањује одговорност.**

3. ПРОГРАМ ТАКМИЧЕЊА

- 3.1. (ПС) Првенство Србије у оријентирингу одржава се сваке године. Програм се мора састојати од трке на средњим дистанцама, трке на дугим сдистанцама, трке у спринту, штафетне трке, штафетне спринт трке, као и церемонија отварања и затварања, времена за одмор и евентуално показног такмичења. Управни одбор ОСС може донети одлуку да дисциплине раздвоји на више такмичења.
- 3.2. (ОЛС) Оријентиринг лига Србије одржава се сваке године. ОЛС за појединце се састоји од одређеног броја појединачних такмичења.
- 3.3. (ОЛС) Управни одбор ОСС одређује број и тип такмичења за ОЛС и, по потреби, специјална правила.

4. ПРИЈАВА ТАКМИЧЕЊА

- 4.1. (ПС, ОЛС) Управни одбор расписује конкурс за ПС и ОЛС априла месеца за наредну годину. Сваки клуб који је члан ОСС, може се кандидовати за организацију такмичења ОСС.
- 4.2. (ПС) Управни одбор ОСС може увести таксу за поједина такмичења. Висина овакве таксе мора бити објављена најмање месец дана пре закључног датума за пријављивање организовања тог такмичења.
- 4.3. (ПС, ОЛС) Клубови шаљу пријаве секретаријату ОСС. Пријава мора бити на званичном формулару и мора садржати све тражене информације и гаранције.
- 4.4. Управни одбор ОСС може забранити такмичење уколико организатор одступи од овог Правилника, норми, одлука контролора такмичења ОСС или података наведених у пријави. У том случају организатор не може захтевати одштету.
- 4.5. Пријаве морају стићи најкасније до 1. маја, у години која претходи години у којој се такмичење одржава. На основу пријава, Комисија за такмичења предлаже који клуб треба да добије организацију такмичења, о чему коначну одлуку доноси Управни одбор.
- 4.6. По основу конкурса, ОСС склапа уговоре са клубовима за свако такмичење, појединачно.
- 4.7. Најкасније до 20. маја, Комисија за такмичења доноси предлог календара за следећу годину који упућује Управном одбору на усвајање. Финални календар такмичења за наредну годину, утврђује Управни одбор ОСС најкасније до 20. јуна.
- 4.8. (ОЛС) Сваки клуб може пријавити више такмичења, ранжираних по приоритету.

5. КАТЕГОРИЈЕ

- 5.1. Такмичари су подељени по категоријама у зависности од пола и годишта. Жене се могу такмичити у мушким категоријама.

- 5.2. Такмичари који имају 20 година или млађи припадају одређеној категорији све до краја календарске године у којој пуне ту годину старости. Они могу наступати у старијим категоријама све до категорије 21 (укључујући и ту категорију).
- 5.3. Такмичари који имају 21 годину или старији припадају одређеној категорији од почетка календарске године у којој пуне ту годину старости. Они могу наступати у млађим категоријама све до категорије 21 (укључујући и ту категорију).
- 5.4. Главне такмичарске категорије се називају Ж21 и М21, за жене односно мушкарце. Уместо слова Ж и М могу бити употребљена слова W и M.
- 5.5. Елитне категорије (Е) могу бити организоване једино за старосне категорије 21. Оне морају бити ограничене само на учешће такмичара који су од стране ОСС добили статус елитних такмичара на основу својих позиција на ранг листама (WRE, ОЛС и др).
- 5.6. Уколико има сувише пријављених такмичара за једну категорију, ова може бити подељена у паралелне категорије. Подела елитне категорије мора бити заснована на ранијим резултатима такмичара.

6. УЧЕШЋЕ

- 6.1. Током једне календарске године такмичар може наступати само за један клуб.
- 6.2. Такмичари који представљају један клуб морају бити регистровани за тај клуб.
- 6.3. Сваки клуб који учествује на такмичењу, између својих функционера одређује вођу екипе који је особа за контакт између екипе и организатора. Његова је дужност да се стара да његов тим добије све неопходне информације.
- 6.4. Да би могли да учествују на такмичењу, држављани Републике Србије морају имати оверен здравствени преглед за бављење спортом. Сви такмичари учествују на такмичењима на сопствену одговорност. Држављани Републике Србије без лекарског прегледа могу наступати у категорији СПОРТ ЗА СВЕ.
- 6.5. (ПС) На ПС могу учествовати и страни држављани али се њихов резултат не рачуна за титулу првака Србије.

7. ТРОШКОВИ

- 7.1. Трошкове организовања такмичења сноси организатор. Да би покрио део трошкова организатор може наплаћивати стартнину. (ПС, ОЛС) Износ стартнине одобрава Управни одбор ОСС
- 7.2. Сваки клуб или такмичар појединац, одговоран је за плаћање стартнине како је наведено у позиву. Постављени временски рок за плаћање стартнине не може бити дужи од 30 дана пре почетка такмичења. Организатор може понудити и одобрити специјалне попусте за раније пријаве и уплате.
- 7.3. За закаснеле пријаве може се увести додатна доплата. Висина ове доплате мора бити одобрена од стране контролора такмичења ОСС и не може бити већа од 100% од основне стартнине.
- 7.4. Сваки клуб или такмичар појединац сноси трошкове: путовања на такмичење, смештаја, хране и транспорта између места смештаја и такмичарског центра, односно терена за такмичење. Уколико је организатор прописао обавезно коришћење званичног превоза до терена за такмичење, цена превоза мора бити укључена у стартнину.
- 7.5. Трошкове пута као и локалне трошкове за контролора такмичења ОСС и помоћника одређених од стране ОСС, сноси организатор. Све трошкове за контролора такмичења ОСС и помоћника одређених од стране клуба организатора, сноси организатор.

- 7.6. За контролоре такмичења ОСС предвиђене су и накнаде за њихов рад (таксе) а чију висину утврђује Управни одбор ОСС. Исплата ове накнаде пада на терет ОСС, а по добијању извештаја од стране контролора.

8. ИНФОРМАЦИЈЕ О ТАКМИЧЕЊУ

- 8.1. Све информације и церемоније морају бити на српском језику, а по потреби и на неком од светских језика. Званичне информације морају бити у електронском или писаном облику. Оне могу бити усмене једино у хитним случајевима и као одговори на питања на састанку тимских представника.
- 8.2. Информације од стране организатора или контролора такмичења ОСС морају бити дате у форми билтена. Билтени се шаљу свим клубовима. Копија сваког билтена мора бити послата Секретаријату ОСС. Ако су потребне додатне информације биће послате свим одговарајућим клубовима. Уколико се ПС организује паралелно са неким другим такмичењем (меморијал и сл.) морају се израдити посебни билтени за оба такмичења.
- 8.3. Билтен 1 (уводне информације) мора да садржи следеће податке:
- Назив организатора и имена директора такмичења и контролора такмичења ОСС;
  - Име-на планера стаза;
  - Адреса и број телефона за информације;
  - Место;
  - Датуми и типови такмичења;
  - Категорије и било каква ограничења за учешће;
  - Могућности за тренинг;
  - Забрањена подручја;
  - Остале карактеристике такмичења;
  - Последњи дан и адреса за пријаве;
  - Стартнина за такмичаре;
  - Последњи дан и адреса за плаћање стартнине;
  - Могућности, типови и цене смештаја и исхране;
  - Последњи дан за резервацију званичног смештаја;
  - Опис понуђеног транспорта;
  - Опис терена, климатских услова и могућих ризика;
  - Размера и еквидистанција карате;
  - Програм такмичења (прелиминарни);
  - Напомене о такмичарској опреми (ако је неопходно);
  - Адреса и телефон/фах особе задужене за медије;
- 8.4. (ПС, ОЛС) Билтен 2 (информације о такмичењу) мора садржати следеће податке:
- Детаљан програм такмичења, укључујући и сатницу;
  - Детаљи о терену;
  - Преглед пристиглих пријава или линк до интернет странице са системом за електронско пријављивање;
  - Дозвољена одступања од правила;
  - Адреса и телефон канцеларије такмичења;
  - Детаљи о смештају и исхрани;
  - Сатница транспорта;
  - Дужина, укупан успон, број контролних тачака и места за освежење за сваку стазу - за штафету за сваку измену;
  - Време састанка клупских представника;
- 8.5. (ПС, ОЛС) Билтен 3 (додатне информације о такмичењу) мора да садржи коначне детаље о такмичењу.

- 8.6. (ПС, ОЛС) Билтен 1 мора бити објављен 2 месеца пре такмичења, Билтен 2 - 1 месец пре такмичења, а Билтен 3 - пет дана пре такмичења.
- 8.7. На осталим такмичењима билтени могу бити спојени.

9. ПРИЈАВЕ

- 9.1. Пријаве морају бити достављене према инструкцијама датим у Билтену 1. За сваког такмичара или клупског званичника мора бити наведено најмање следеће: презиме и име, број СИ картице, пун датум рођења, клуб и број такмичарске легитимације ОСС. Закасне пријаве могу бити одбијене. Такмичари се могу пријавити и преко електронског система за пријаве ОРИС. За WRE трке пријаве за категорије М/Ж 21Е врше се преко IOF Eventora.
- 9.2. Организатор може забранити старт такмичарима или екипама које нису измириле обавезе стартнина, а договор о таквом плаћању није постигнут.
- 9.3. Резервације и учешће за смештај морају стићи до организатора у времену наведеном у Билтену 1.
- 9.4. (ПС) У штафетама, замена имена чланова екипе или њиховог стартног распореда, мора стићи до организатора најкасније до 12.00 часова један дан пре такмичења.

10. ПУТОВАЊЕ И ПРЕВОЗ

- 10.1. Сваки клуб је одговоран за организацију сопственог путовања на такмичење и са такмичења.

11. ТРЕНИНГ

- 11.1. (ПС, ОЛС) На захтев, пре такмичења мора се понудити могућност тренинга.
- 11.2. (ПС, ОЛС) Свим такмичарима морају бити обезбеђени једнаки услови за тренинг. Терен и карте морају бити што је могуће сличнији онима за такмичење.

12. СТАРТНИ РЕДОСЛЕД И РАСПОРЕД У КВАЛИФИКАЦИОНЕ ГРУПЕ

- 12.1. Приликом интервалног (појединачног) старта, такмичари стартују у једнаким интервалима. Приликом масовног (групног) старта, сви такмичари из једне категорије стартују у исто време. У штафетним тркама ово се односи само на такмичаре из прве измене. Приликом старта за заостатком (потера, ловачки старт), такмичари стартују појединачно у временским интервалима који су одређени њиховим претходним резултатима (заостатком за водећим). На појединачним такмичењима са екипним бодовањем, врши се полудириговани жреб, тако да се извлаче стартни бројеви за редослед стартовања екипа чији такмичари стартују наизменично један иза другог, а редослед стартовања такмичара у оквиру једне екипе одређује сама екипа.
- 12.2. Жреб стартних бројева може се обавити јавно или без присуства публике. Може се обављати помоћу рачунара или ручно. Стартни редослед мора одобрити контролор такмичења ОСС.
- 12.3. Стартна листа мора се објавити дан пре такмичења или на сам дан такмичења, а пре састанка представника екипа. Уколико се квалификације одржавају истог дана када и финале, стартна листа за финале мора се објавити најмање 1 час пре првог старта финала,
- 12.4. Имена свих правилно пријављених такмичара и тимова жребаће се, чак и ако такмичар није стигао. Пријаве без имена (бланко) неће се узимати у обзир за жребање.

- 12.5. (ПС) За интервални старт у оквиру једне категорије, минимални стартни интервал за дуге дистанце је 3 минута, за средње дистанце је 2 минута, а за спринт је 1 минут.
- 12.6. За интервални старт, стартни редослед ће бити одређен насумице за све трке осим за финалне трке на такмичењима са квалификацијама које ће се стартни редослед одређивати према резултатима из квалификација (победници квалификација стартују последњи и тако редом). Уколико се организује Првенство Србије без квалификационе трке, стартна листа се одређује тако да такмичари стартују обрнутим редоследом у односу на прошлогодишњи пласман у истој дисциплини. У том случају, такмичари који се претходне године нису такмичили, постављају се на стартну листу насумичним редоследом испред оних који су претходне године учествовали на ПС у тој дисциплини. Жребање се може извести и по стартним групама, у случају да је тако прописано.
- 12.7. Приликом интервалног старта, такмичари из истог савеза (на међународним такмичењима), или клуба (на домаћим такмичењима), не могу стартовати један иза другог, узастопно. Уколико буду жребани да стартују узастопно један иза другог, такмичар који је следећи на стартној листи биће убачен између њих. Ако се ово догоди на крају жребања или на крају стартних група, такмичар који је на стартној листи испред њих, биће убачен између њих.
- 12.8. Пре жребања за масовни старт, стартни бројеви се додељују различитим комбинацијама стаза. Комбинације стаза држе се у тајности док сви такмичари не стартују.
- 12.9. Некомплетне штафете и штафете састављене од такмичара из више клубова, стартују најмање 15 минута после званичног старта штафета.

13. САСТАНАК СА ПРЕДСТАВНИЦИМА ЕКИПА

- 13.1. (ПС, ОЛС) Организатор мора одржати састанак са представницима екипа најмање један час пре почетка такмичења. Контролор такмичења ОСС ће водити или надгледати састанак.
- 13.2. (ПС, ОЛС) Такмичарски материјал (стартни бројеви, стартне листе, најновије информације, итд.) организатор мора уручити представницима клубова пре почетка састанка.
- 13.3. (ПС, ОЛС) Представницима екипа мора се омогућити да, уколико желе, постављају питања током састанка.

14. ТЕРЕН

- 14.1. Терен мора бити прикладан за постављање захтевних такмичарских стаза.
- 14.2. (ПС) Мора се изабрати терен на коме дуже време није било такмичења, или терен који, иако је коришћен, неће дати предност онима који су ту већ наступали.
- 14.3. Терен за такмичење мора бити проглашен забрањеним за обиласке чим се одлучи где ће се такмичење одржати.
- 14.4. Уколико је потребно да неко посети такмичарски терен, мора обезбедити дозволу организатора.
- 14.5. На терену се морају поштовати сва правила заштите природе, шуме, дивљачи, приватне својине итд.

15. КАРТЕ

- 15.1. Карте, обележавање стаза и додатна прештампавања морају бити нацртана и одштампана у складу са Међународном спецификацијом за карте за оријентиринг ИОФ (ISOM или ISSOM) и правилима ОСС. За одступање је потребна дозвола Комисије за карте ОСС.

- 15.2. Размера карте за дуге дистанце је 1:15.000, за средње дистанце и штафете је 1:10.000, за спринт (укључујући и спринт штафете) је 1:4.000 или 1:5.000. Размера карте за категорије М/Ж 12 и старије од М/Ж 35 може бити за дуге дистанце 1:10.000 уместо 1:15.000 и за средње дистанце 1:7.500 уместо 1:10.000.
- 15.3. Грешке на карти или измене које су настале на терену од тренутка штампања карте, морају бити прештампане (машински или ручно), уколико имају утицаја на такмичење.
- 15.4. (ПС, ОЛС) Карте морају бити заштићене од влаге и оштећења.
- 15.5. Ако већ постоје претходна издања карте терена на коме се одвија такмичење, она морају бити јавно истакнута и доступна свим такмичарима дан пре такмичења.
- 15.6. На дан такмичења, такмичарима и тимским функционерима је забрањена употреба било какве карте терена за такмичење, уколико немају дозволу организатора.
- 15.7. Такмичарска карта мора од стране организатора бити припремљена тако да не буде већа него што је потребно такмичару да би истрачао целу стазу.
- 15.8. Контролу израде карте врши контролор такмичења ОСС.

16. СТАЗЕ

- 16.1. Стазе морају бити у складу са Принципима за постављање стаза ИОФ (Прилог 2).
- 16.2. Квалитет стаза увек мора бити на највишем нивоу. Стазе морају омогућити проверу вештине оријентисања, концентрације и физичке способности такмичара. Све стазе морају захтевати коришћење широког спектра технике оријентиринга. Стазе на средњим дистанцама и у спринту морају захтевати висок степен концентрације, прецизно читање карте и често доношење одлука. Стазе на дугим дистанцама морају захтевати правилан избор варијанте.
- 16.3. Дужина стазе је дужина у правој линији од старта, преко контролних тачака до циља. Одступање од праве линије може бити само, и једино, око физички непрелазних препрека (високе ограде, језера, непрелазне литице итд.), забрањених подручја и обележених праваца.
- 16.4. Укупан успон на стази би требало да буде исказан као успон у метрима дуж најкраћег логичног пута.
- 16.5. У штафетама, контроле би требало да буду различито комбиноване за различите екипе, али све екипе морају трчати исту укупну стазу. Ако то терен и концепција стазе дозволи, дужине стаза за поједине измене могу бити знатно различите. У сваком случају, збир победничких времена по изменама мора бити у оквиру прописаног. Уколико су планиране знатно различите стазе, све екипе морају трчати различите дужине стазе истим распоредом (нпр. најкраћу стазу сви трче у истој - другој измени итд.).
- 16.6. (ПС) За финалне трке на средњим и дугим дистанцама, у већини случајева би требало да контроле за мушке и женске стазе буду одвојене.
- 16.7. Стазе за штафете морају бити тако постављене да омогуће следећа победничка времена у минутима:

сениори (М/Ж 21):

жене	мушкарци	
30-40	30-40	штафете по свакој измени
90-105	90-105	штафете укупно
12-15	12-15	спринт-штафете по свакој измени
55-60	55-60	спринт-штафете укупно

млађе и старије категорије:

жене	мушкарци	
30-40	30-40	штафете по свакој измени
90-105	90-105	штафете укупно

- 16.8. Стазе за средње и дуге дистанце, спринт и нокаут спринт морају бити тако постављене да омогуће следећа победничка времена у минутима:

Катег.	Жене		Мушкарци	
	средње	дуге	средње	дуге
12	15	25	15	25
14	15	30	15	30
16	20	45	20	50
18	20	50	20-25	60
20	20-25	55	20-25	70
21 Б	20-25	40-50	20-25	50-60
21 А	20-30	50-60	25-30	70-80
21 Е	30-35	70-80	30-35	90-100
35	25	55	25	70
40	20	50	20	65
45	20	45	20	60
50		45		55
55		45		50
60		45	20	50
Дужине стаза у спринту поставити тако да очекивано време победника за све категорије буде 12 до 15 минута.				
Нокаут спринт: квалификације 8 до 10 минута				
Нокаут спринт: трке са масовним стартом 6 до 8 минута				

Табела 1: Победничка времена у минутима за средње и дуге дистанце, спринт и нокаут спринт по категоријама

- 16.9. (ПС ОЛС) За ОЛС организатор мора припремити најмање 12 стаза које ће користити све категорије из Табеле 1 + Опен. За ПС организатор мора припремити најмање 10 стаза које ће користити све категорије + Опен. Мушке и женске елитне (ОЛС), односно сениорске (ПС) категорије морају имати сопствене стазе.

17. ЗАБРАЊЕНЕ ЗОНЕ И ПРАВЦИ

- 17.1. Правила прописана од стране организатора у циљу заштите животне средине, као и све инструкције које се на то односе, морају стриктно поштовати сва лица која су у вези са такмичењем.
- 17.2. Забрањене површине или опасна места, забрањени правци, линијски објекти чије је прелажење забрањено итд. морају бити описани у информацији и обележени на карти. Ако је потребно, оне морају бити обележене и на терену. Такмичари не смеју посећивати, пратити или прелазити такве области, путеве или објекте.
- 17.3. Обавезни правци, места за прелазак и пролази морају бити јасно обележени на карти као и на терену. Такмичари су обавезни да прате пуном дужином сваку обележену деоницу своје стазе.

18. ОПИСИ КОНТРОЛНИХ ТАЧАКА

- 18.1. Прецизна локација контролних тачака мора бити дефинисана описом контролне тачке.
- 18.2. Описи контролних тачака морају бити у форми симбола и у складу са Описима контролних тачака ИОФ.

- 18.3. Описи контролних тачака, наведени по правилном редоследу за сваку такмичарску стазу, морају бити причвршћени или одштампани на предњој страни такмичарске карте.
- 18.4. За категорије М/Ж21Е, на старту такмичења морају бити понуђени додатни описи контролних тачака, идентични онима на карти (18.3). Организатор може понудити и осталим категоријама додатни опис контролних тачака ако му техничке могућности то дозвољавају.

19. ПОСТАВЉАЊЕ КОНТРОЛНИХ ТАЧАКА И ОПРЕМА

- 19.1. Контролна тачка задата на карти, мора бити јасно означена на терену и опремљена тако да такмичару омогући да докаже своје присуство на истој.
- 19.2. Свака контролна тачка мора бити обележена тространом призмом димензија страница 30 x 30 cm. Свака страница мора бити подељена по дијагонали, где је горња половина беле а доња наранџасте боје (PMS 165).
- 19.3. Контролна призма у природи мора бити постављена на објекту назначеном на карти, у складу са описом контролне тачке. Контролна призма мора бити видљива када такмичар угледа позицију означену на карти.
- 19.4. Међусобни размак између две суседне контролне тачке не сме бити мањи од 30 метара (25 m за карте размере 1:5.000, 1:4.000 или 1:3.000), уколико се ради о различитим објектима на којима су постављене контроле. Размак између контрола се мери правом линијом. Ако се ради о контролним тачкама на истоветним или сличним објектима, размак не сме бити мањи од 60 метара на картама размере 1:10.000 и 1:15.000, односно 50 метара на картама размере 1:5.000 и крупнијим.
- 19.5. Контрола треба да буде постављена тако да присуство лица које је оверава не може значајно помоћи осталим такмичарима да пронађу контролну тачку.
- 19.6. Свака контрола мора бити означена кодним бројем, који се мора налазити на контроли тако да такмичар приликом овере може јасно прочитати број. Бројеви мањи од 31 се не могу користити за кодне ознаке. Цифре морају бити црне на белом, висине од 3 до 10 cm и дебљине линије од 5 до 10 mm. Кодни бројеви који су постављени хоризонтално морају бити подвучени уколико постоји могућност погрешне интерпретације броја због обрнутог читања.
- 19.7. Да би се обезбедио несметан пролаз такмичара, потребно је обезбедити довољну количину уређаја за оверу контроле, имајући у виду фреквентност доласка такмичара на контролну тачку.
- 19.8. Уколико предвиђено време победника прелази 30 минута, на стази се мора обезбедити освежење најмање на сваких 25 минута, према предвиђеном времену победника. Ако прогнозирана температура ваздуха током такмичења прелази 25°C, ово треба да буде и чешће.
- 19.9. (ПС, ОЛС) Организатор мора обезбедити освежење на старту и циљу.
- 19.10. Као освежење мора бити понуђена бар вода употребљиве температуре. Уколико су понуђена различита освежавајућа пића, она морају бити јасно означена.
- 19.11. За све контролне тачке за чију сигурност постоји сумња, мора се обезбедити чување. Ово чување мора бити обављено на начин који ни једног такмичара неће довести у бољу или лошију позицију у односу на друге такмичаре. Чуварима контролне тачке је забрањено да дају било какве информације такмичарима.

20. СИСТЕМ ЗА ОБЕРАВАЊЕ КТ

- 20.1. На Првенствима Србије искључиво се употребљава СПОРТИдент (СИ) електронски систем за оверу контролних тачака. На овим такмичењима морају постојати и резервни системи у виду перфоратора или довољног броја папирића димензије најмање 1x1 cm на којима је уписана кодна ознака дотичне контролне тачке. Поред електронског система и резервни системи су обавезни на контролној тачки.
- 20.2. Сваки такмичар је одговоран за правилну припрему СИ чипа (правилно чишћење, провера и овера СТАРТ-станице).
- 20.3. Сваки такмичар је одговоран за исправан прелазак стазе и оверу сваке контролне тачке. СИ чип мора недвосмислено показати да је такмичар обишао све контролне тачке.
- 20.4. Такмичар којем недостаје овера контролне тачке или је овера нејасна, неће добити пласман док се недвосмислено не установи да до неоверавања контроле није дошло због његове грешке. У тим ванредним околностима могу се користити други докази да је такмичар посетио контролну тачку као што су евиденције службених лица организатора, видео снимци, или читавање контролних станица. У свим осталим случајевима такви докази нису прихватљиви и такмичар мора бити дисквалификован. У случају употребе СпортИдента, ово правило значи да:
  - Ако СИ станица не ради, или изгледа да не ради, такмичар је дужан да користи резервне системе који су понуђени (перфоратори или папирићи) у супротном ће бити дисквалификован.
  - Ако такмичар пребрзо овери СИ станицу и не добије повратни сигнал са станице, СИ-чип неће садржавати оверу, те ће такмичар бити дисквалификован, (чак и ако је СИ станица регистровала број СИ чипа такмичара као непотпуну оверу).
  - Такмичар може захтевати да организатор прочита запис са било које станице уз полагање кауције од 2.000 динара. Ако се у станици прочита исправне овере од стране такмичара, такмичару се мора признати овера КТ и вратити кауција. У другом случају организатор ће задржати кауцију.
- 20.5. Такмичар који изгуби СИ чип, не овери контролу или погрешним редоследом обиђе контролне тачке, биће дисквалификован.
- 20.6. Уколико такмичар носи две бесконтактне картице, обе морају бити на једној руци. Записи са обе картице се сабирају у један запис.

21. ОПРЕМА

- 21.1. Уколико није другачије одређено, избор одеће и обуће за такмичење је слободан.
- 21.2. Стартни бројеви морају бити јасно видљиви и морају се носити на грудима, или на грудима и леђима такмичара. Стартни бројеви не смеју бити већи од 25x25 cm са бројкама које су високе најмање 10 cm. Стартни бројеви се не смеју савијати нити сећи.
- 21.3. Једина помоћна средства за навигацију која се током такмичења могу користити од стране такмичара су: карта и опис контрола (које обезбеђује организатор) и компас. Остала помоћна навигациона средства нису дозвољена.
- 21.4. Такмичар за време такмичења не може користити опрему за телекомуникацију. На међународним, већим регионалним и WRE такмичењима, такмичару није дозвољено коришћење уређаја за глобално позиционирање (ГПС) са дисплејом или навођење аудио сигналом. Организатор може затражити од такмичара да носи ГПС уређај за праћење.
- 21.5. На међународним такмичењима такмичари не смеју носити дресове других држава – савеза.

22. СТАРТ

- 22.1. На појединачним такмичењима уобичајен је интервални старт. На штафетним такмичењима уобичајен је масовни старт.
- 22.2. На такмичењима са квалификационим тркама, први старт финалне трке може бити најраније 150 минута после последњег старта квалификационих трка.
- 22.3. Свим такмичарима се мора обезбедити најмање 30 минута за неометану припрему и загревање у стартној зони. У простору за загревање могу бити једино такмичари који још нису стартовали и њихови тимски званичници.
- 22.4. Старт може бити организован са пре-стартом који се налази на једном крају зоне за загревање. Уколико постоји пре-старт, часовник који такмичарима и званичницима екипа показује време такмичара који се позивају, мора бити постављен на пре-старту, а такмичари морају бити прозвани или им име мора бити приказано на дисплеју. После пре-старта, дозвољено је само присуство такмичара који стартују и новинарима, уколико су у пратњи организатора.
- 22.5. На стартном месту мора бити видно истакнут стартни сат који показује званично време. Уколико није организован пре-старт, прозива се име такмичара који треба да стартује, или је оно истакнуто на други начин.
- 22.6. Старт мора бити тако организован да такмичари који касније стартују или друге особе, не могу видети карте, стазе, избор пута или правац ка првој контроли. Уколико је потребно, може се обележити пут до места где почиње оријентисање.
- 22.7. Такмичари узимају своју карту када је њихово стартно време или после тога. Такмичар је одговоран да узме праву карту. Стартни број такмичара или његово име или категорија мора бити назначена на карти или поред карте, тако да буде видљива такмичару пре него што стартује.
- 22.8. Тачка где почиње оријентиринг мора на карти бити обележена троуглом а на терену контролном призмом, али без СИ станице.
- 22.9. Такмичарима који грешком организатора закасне на старт, биће дозвољено да стартују са новим стартним временом.
- 22.10. У случају масовног или ловачког старта, такмичар треба да стартује што пре. У случају интервалног старта, ако такмичар стигне на стартну линију са закашњењем мањим од пола стартног интервала, стартоваће одмах.
- 22.11. У случају интервалног старта, ако такмичар закасни на стартну линију за више од пола стартног интервала у односу на његово стартно време, стартоваће у наредном доступном стартном интервалу.
- 22.12. Такмичарима који закасне на старт својом кривицом, биће дозвољено да стартују. Организатор ће одредити када они могу стартовати, узимајући у обзир могући утицај на друге такмичаре. Време ће им бити рачунато као да су стартовали у свом оригиналном стартном времену. Такмичарима који закасне на старт кривицом организатора биће додељено ново стартно време.
- 22.13. Измена између чланова штафете се врши додиром. Измена се може организовати и тако што члан штафете који завршава трку узме карту за следећег члана своје штафете и преда му је уместо додиром.
- 22.14. За исправну и правовремену измену штафета, одговорност носе такмичари, чак и када организатор организује обавештавање о долазећим екипама.
- 22.15. Организатор може, уз сагласност контролора такмичења ОСС, организовати масовни старт за касније измене штафета које још нису стартовале.

22.16. Организатор може уредити једну или више зона за карантин, у циљу спречавања размене информација о стазама између такмичара који су стартовали са онима који очекују да стартују. Организатор одређује када такмичари и чланови тимова морају бити у карантину. Организатор би требало да обезбеди тоалет, освежење, шатор и сл. за оне који у карантину чекају да стартују. Уколико такмичар или тимски званичник покуша да уђе у карантин после датог времена, улазак му може бити забрањен. Организатор може забранити употребу телекомуникационих уређаја у карантину.

23. ЦИЉ И МЕРЕЊЕ ВРЕМЕНА

- 23.1. Такмичење се завршава за такмичара у тренутку када пређе линију циља. Сви такмичари који су стартовали су у обавези да прођу линију циља и изврше читавање.
- 23.2. Улазак у циљ мора бити ограђен траком или конопцем или оградом. Последњих 20 метара морају бити у правој линији.
- 23.3. Циљна линија мора бити широка најмање 1, 5 метара за интервални старт и 3 метра за групни старт и мора бити под правим углом на правац уласка у циљ. Тачна позиција циљне линије мора бити јасно видљива такмичарима који јој се приближавају.
- 23.4. Када такмичар пређе циљну линију, или заврши измену, мора предати контролни картон или очитати податке из чипа. Уколико организатор захтева, такмичар мора предати такмичарску карту.
- 23.5. Време проласка кроз циљ је одређено овером циљне станице. Време се заокружује на целе секунде. Време се исказује у сатима, минутима и секундама или само у минутима и секундама.
- 23.6. (ПС), (ОЛС) На такмичењима која имају масован старт или старт са задршком, о финалном пласману одлучује време овере циљне контроле, исто као и при интервалном старту. На међународним такмичењима која имају масован старт или старт са задршком, судије на циљу одлучују о финалном пласману и један члан жирија мора бити присутан код циљне линије.
- 23.7. Уз дозволу контролора такмичења ОСС, организатор може одредити максимално време за пролазак стазе за сваку категорију.
- 23.8. У зони циља мора постојати медицинска помоћ и медицинско особље које је опремљено за рад у шуми.
- 23.9. Максимално време преласка стазе је:
•спринт:	50 минута	
•средње дистанце:	120 минута	
•дуге дистанце:	3 часа за жене и	4 часа за мушкарце
•штафете:	4,5 часова	
•спринт штафете:	120 минута	
•нокаут спринт квалификације:	30 минута	
•нокаут спринт масовни старт:	15 минута	

24. РЕЗУЛТАТИ

- 24.1. Незванични резултати морају бити објављени и истакнути у зони циља у току такмичења.
- 24.2. Званични резултати морају бити објављени најкасније 4 часа после најкаснијег максималног времена такмичара који је последњи стартовао. Резултати морају бити јавно објављени и достављени вођама тимова и акредитованим медијима истог дана када је одржано такмичење, а Секретаријату ОСС и Комисији за такмичења, најкасније 3 дана од дана одржавања такмичења, у одговарајућој форми.

- 24.3. Ако се после квалификационе трке одржава финална трка у истом дану, резултат квалификационе трке мора се објавити најкасније 30 минута после последњег максималног времена такмичара који је последњи стартовао.
- 24.4. Званични резултати морају обухватити све такмичаре који су учествовали. У штафетама, резултати морају садржати имена такмичара по стартном редоследу и време сваке измене као и комбинацију стазе коју је сваки такмичар трчао.
- 24.5. Код интервалног старта, у случају да два или више такмичара имају исто време, биће пласирани на исту позицију. Следећа(е) позиција(е), по реду ће остати празна(е).
- 24.6. Код групног и ловачког старта, поредак којим такмичари улазе у циљ одређује њихов пласман. Код штафета поредак екипа се одређује према пласману члана штафете који трчи последњу измену.
- 24.7. У штафетама, када се примени групни старт за касније измене, збир појединачних времена чланова штафете одређује пласман екипе која је узела учешће у таквом масовном старту. Екипе које учествују у групном старту за касније измене, биће пласиране иза свих екипа који су обавили измене и завршили трку на уобичајени начин.
- 24.8. Такмичари или екипе које прекораче максимално дозвољено време не улазе у пласман.
- 24.9. (ОЛС) У Оријентиринг лиги Србије за појединце, резултати најбољих такмичења сваког појединца се бодују за укупан пласман. Детаље око система бодовања доноси Управни одбор ОСС у форми Правилника за Оријентиринг лигу Србије за одређену годину а најмање 3 месеца пре првог такмичења. Детаљи око система бодовања дати су у Прилогу број 2 овог Правилника.
- 24.10. (ПС) У штафетама, резултати некомплетних тимова и тимови са такмичарима из више клубова неће се узимати у обзир за одређивање пласмана и неће се појавити у званичним резултатима.
- 24.11. (ОЛС) Секретаријат ОСС ће сачинити званични укупни пласман после сваке групе такмичења, послаће их свим клубовима који су учествовали или ће их поставити на званичне интернет странице ОСС.
- 24.12. Резултат се рачуна за прелазак целе стазе. Није дозвољено елиминисати делове стазе на основу парцијалних времена, уколико то није унапред предвиђено (нпр. прелазак прометног пута).

25. НАГРАДЕ

- 25.1. Организатор организује достојанствену церемонију доделе награда.
- 25.2. Награде за мушкарце и жене морају бити једнаке.
- 25.3. Уколико два такмичара заузму исто место, сваки мора добити одговарајућу медаљу или диплому.
- 25.4. (ПС) Титула Првака Србије се додељује за следећа такмичења:
- спринт за жене и за мушкарце,
  - средње дистанце за жене и за мушкарце,
  - дуге дистанце за жене и за мушкарце,
  - штафете за жене и за мушкарце,
  - спринт-штафете.
- 25.5. (ПС) Морају бити додељене следеће награде:
- прво место златна (позлаћена) медаља
  - друго место сребрна (посребрена) медаља
  - треће место бронзана медаља.

Медаље ће обезбедити ОСС или клуб организатор.

- 25.6. (ПС) Награде додељују представник клуба организатора и председник или званична лица ОСС. Могуће је да награде уручи евентуални почасни гост, али уз присуство представника клуба организатора и ОСС.
- 25.7. У штафетама и спринт штафетама сваки члан штафете добија одговарајућу медаљу или диплому.
- 25.8. (ОЛС) По три прво-пласирана такмичара у свим категоријама у укупном пласману Оријентиринг лиге Србије добијају награде од стране ОСС и звање Првак Оријентиринг лиге Србије за категорију у којој се такмичио.
- 25.9. Церемонија доделе награда мора се одржати у року од 3 часа од последњег старта. Обавеза је освајача награда да присуствују додели награда. Прво се проглашава трећепласирани, а затим другопласирани, и на крају првопласирани (победник). У случају да се проглашава више од три првопласирана, прво се проглашава најслабије пласирани.
- 25.10. У одређеним такмичарским категоријама могу се додељивати посебне награде спонзора.

26. СПОРТСКО ПОШТЕЊЕ

- 26.1. Особе које су на било који начин учествују на оријентиринг такмичењу, морају се понашати спортски и поштено и одржавати дух пријатељства. Такмичари морају показати поштовање према својим колегама, функционерима, новинарима, гледаоцима и становницима који живе у области где се такмичење одржава. На самом терену такмичари морају бити што је могуће тиши.
- 26.2. Било каква помоћ са стране или помоћ других такмичара у току такмичења је забрањена, осим ако није реч о повреди. Дужност је свих такмичара да помогну повређеном такмичару.
- 26.3. Допинг је забрањен. Анти-допинг правила ОСС се односе на сва такмичења ОСС и Управни одбор ОСС може захтевати да се спроведе допинг контрола. На првенствима Србије обавезне су две годишње анти-допинг контроле.
- 26.4. Организатор, уз сагласност контролора такмичења ОСС, може одлучити да унапред објави терен одржавања такмичења. Уколико ово није објављено, званичници морају држати у тајности област и терен на коме ће такмичење бити одржано. У сваком случају подаци о стазама се морају држати у тајности.
- 26.5. Забрањен је сваки покушај обиласка терена односно тренинга на истом. Забрањени су и било какви покушаји да се пре или током такмичења дође до информација о стазама, осим оних информација које даје организатор.
- 26.6. Организатор мора забранити учешће сваком такмичару који је толико добро упознат са тереном или картом да би на основу тога уживао предност у односу на остале такмичаре. У оваквим случајевима одлука ће се донети уз консултацију са контролором такмичења ОСС.
- 26.7. Клупски функционери, такмичари, представници медија и гледаоци се морају држати за њих одређених места.
- 26.8. Судије на контролним местима не смеју ометати нити успоравати такмичаре, као ни давати било какве информације. Они морају бити тихи, носити неупадљиву одећу и не смеју помагати такмичарима да пронађу контролу. Ово се такође односи на остале особе на терену, на пр. представнике медија.
- 26.9. Када једном пређе циљну линију, такмичар се без одобрења организатора не сме враћати на терен. Такмичар који је одустао мора то пријавити на циљу и предати карту и контролни картон. Такви такмичари ни на који начин не смеју утицати на такмичење или помагати

другим такмичарима.

- 26.10. Такмичар који прекрши било које правило, или извуче корист од кршења било којег правила, биће дисквалификован.
- 26.11. Остале особе које прекрше било које правило биће позване на дисциплинску одговорност.
- 26.12. Организатор мора зауставити или отказати трку ако по било ком основу постане јасно да су се појавиле околности при којима трка постаје опасна за такмичаре, званичнике или гледаоце.
- 26.13. Организатор мора прекинути трку ако се појаве околности које трку претварају у очигледно непоштено такмичење.
- 26.14. Клађење на оријентиринг такмичења је забрањено за такмичаре који учествују у такмичењу које је предмет опкладе, организаторе и званичнике екипа које учествују на такмичењу. Њима је такође забрањено да подржавају или промовишу клађење. Њима је такође забрањено да учествују у било којим коруптивним радњама везаним за клађење.

27. ЖАЛБЕ

- 27.1. Жалба може бити уложена на кршење ових правила или на организатора такмичења.
- 27.2. Жалбу могу поднети једино тимски званичници или такмичари.
- 27.3. Жалба се подноси организатору у писаном облику, што је пре могуће. О одлукама по жалби одлучује организатор. Подносилац жалбе мора бити одмах обавештен о донетој одлуци.
- 27.4. За жалбе се не наплаћује никаква такса.
- 27.5. Организатор може одредити временско ограничење за подношење жалби. После овог рока жалбе ће се разматрати једино ако се у жалби и образложи ваљани разлог за кашњење у подношењу.

28. ПРОТЕСТ

- 28.1. На одлуку организатора о жалби може се уложити протест.
- 28.2. Протест могу уложити званичници тимова и такмичари.
- 28.3. Протест се у писаном облику подноси жирију најкасније 15 минута пошто организатор обавести подносиоца жалбе о одлуци по жалби. После овог рока протест ће се разматрати једино ако се у протесту и образложи ваљани разлог за кашњење у подношењу.
- 28.4. За протест се не наплаћује никаква такса.

29. ЖИРИ

- 29.1. Жири се формира да би одлучивао о протестима.
- 29.2. Жири се састоји од три члана из различитих клубова. Чланове жирија бирају представници клубова на састанку пре почетка такмичења. Ако се ради о WRE трци, пожељно је да чланови жирија буду из различитих држава.
- 29.3. Контролор такмичења ОСС председава жиријем и нема право гласа.
- 29.4. Представник организатора има право да учествује у раду жирија, али без права гласа.
- 29.5. Организатор мора поступити према одлукама жирија, на пример да такмичара дисквалификованог од стране организатора поново врати у такмичење, да дисквалификује такмичара, да поништи резултате у некој категорији или да потврди резултате које је

организатор прогласио неважећим.

- 29.6. Одлуке жирија су пуноважне једино када су донете у пуном саставу. У хитним случајевима прелиминарне одлуке могу бити донете уколико се већина чланова жирија сагласи са њима.
- 29.7. Уколико се члан жирија изјасни некомпетентним или уколико није у стању да испуни задатке које му поставља рад у жирију, контролор такмичења ОСС одређује замену.
- 29.8. Уколико жири констатује значајно кршење правила, он може - поред инструкција које даје организатору - предложити Управном одбору ОСС да особу која је правила прекршила искључи из неких или свих будућих такмичења ОСС.
- 29.9. Ни један члан жирија не може бити из клуба организатора. Жири се мора састојати од мушких и женских чланова.

30. АПЕЛ

- 30.1. Апел се подноси против кршења ових правила уколико жири још није конституисан или уколико је такмичење завршено и жири је распуштен.
- 30.2. Апел могу поднети једино клубови.
- 30.3. Апел се подноси у писаном облику Секретаријату ОСС што је пре могуће.
- 30.4. За апел се не наплаћује никаква такса.
- 30.5. Управни одбор ОСС за сваки појединачни случај именује чланове Апелационе комисије.
- 30.6. Одлуке Апелационе комисије су коначне.

31. КОНТРОЛА ТАКМИЧЕЊА

- 31.1. Сва такмичења на која се ова правила односе, морају бити контролисана од стране контролора такмичења.
- 31.2. (ПС, ОЛС) Контролор такмичења одређује УО ОСС на предлог Комисије за такмичења и тај контролор се зове „контролор такмичења ОСС“.
- 31.3. Контролор такмичења ОСС мора бити одређен у року од месец дана од датума одређивања финалног календара.
- 31.4. Контролор такмичења којег одреди ОСС је званични представник ОСС према организатору, подређен је Комисији за такмичења и са њом комуницира директно. Комисија за такмичења ОСС је подређена Управном одбору ОСС и њему подноси планове рада на одобрење као и извештаје.
- 31.5. (ПС, ОЛС) Клуб организатор увек поставља помоћника контролора такмичења. Овај помоћник контролора помаже контролору такмичења постављеном од стране ОСС.
- 31.6. Сви контролори такмичења ОСС морају поседовати лиценцу ОСС. Контролор такмичења ОСС не може имати било какву одговорност за било који тим који учествује на такмичењу.
- 31.7. Контролор такмичења ОСС мора обезбедити поштовање правила, избегавање грешака и примену начела правичности. Контролор такмичења ОСС има овлашћења да захтева одређене измене, уколико сматра да су неопходне, како би се задовољили захтеви такмичења.
- 31.8. Контролор такмичења ОСС мора тесно сарађивати са организатором и морају му се пружити све релевантне информације. Све званичне информације послате Савезу или клубовима, нпр. билтени, морају бити одобрени од стране контролора такмичења ОСС.
- 31.9. Најмање што треба да обави контролор такмичења ОСС је:

- да одобри место одржавања и терен за такмичење;
- да надгледа организацију такмичења и да процени прихватљивост предложеног смештаја, хране, транспорта, буџета и могућности за тренинг;
- да процени планиране церемоније;
- да одобри организацију и поставку старта, циља и зоне измена;
- да процени тачност и сигурност мерења времена и обрачуна резултата;
- да процени да ли је карта у сагласности са важећим ISOM или ISSOM стандардима ИОФ;
- да одобри стазе после процене њиховог квалитета, укључујући и степен тежине, постављање контрола и опрему, фактор случајности и тачност карте;
- да провери евентуално раздвајање стаза и комбинације стаза;
- да процени договоре и погодности за медије;
- да процени договоре и услове за реализацију допинг теста;
- да одреди чланове жирија;
- да одобри званичне резултате.

- 31.10. Контролор такмичења ОСС мора направити онолико посета колико сматра да је неопходно. Посете ће бити планиране у сагласности са организатором и Комисијом за такмичења ОСС. Одмах после сваке посете, контролор такмичења ОСС мора послати кратак писмени извештај Комисији за такмичења ОСС на прописаним обрасцима, а копију организатору и Секретаријату ОСС. Најкасније 14 дана пре датума одржавања такмичења, контролор мора на прописаном обрасцу потврдити (у форми званичног извештаја) да ли такмичење испуњава потребне услове за ранг за који је пријављено.
- 31.11. Комисија за такмичења ОСС може одредити једног или више помоћника контролора који би помогли контролору ОСС, посебно у области карата, стаза, финансија, спонзора и медија.

32. ИЗВЕШТАЈИ СА ТАКМИЧЕЊА

- 32.1. (ПС, ОЛС) Најкасније 2 дана по завршетку такмичења, организатор мора послати писмени извештај контролору такмичења и Секретаријату ОСС на прописаним обрасцима. Извештај мора садржати (у дигиталном ПДФ формату):
- Комплетне резултате;
  - Карте свих стаза;
  - Запажања о такмичењу.
- 32.2. Најкасније 5 дана по завршетку такмичења, контролор такмичења ОСС мора послати свој извештај Комисији за такмичења ОСС и Секретаријату ОСС. Извештај мора садржати оцену свих значајнијих детаља такмичења, као и све детаље везане за евентуалне жалбе или протесте уписане у прописане обрасце.
- 32.3. (ПС) Најкасније 15 дана после одржаног ПС организатор мора послати Секретаријату ОСС по једну копију сваког билтена, финални програм, укључујући стартне листе и план организације, ради архивирања.

33. РЕКЛАМЕ И СПОНЗОРСТВО

- 33.1. Рекламирање дувана и жестоких пића није дозвољено.
- 33.2. (ПС, ОЛС) ОСС може на такмичењима за ПС и ОЛС поставити рекламне материјале партнера, спонзора и донатора ОСС, и своја рекламна обележја у зони старта, циља, на контролама за гледаоце, местима за проглашење победника, такмичарском центру и зонама окупљања учесника такмичења.
- 33.3. (ПС, ОЛС) ОСС може на такмичењима за ПС и ОЛС да захтева од организатора такмичења да обезбеди простор за промоцију партнера, спонзора и донатора ОСС, као и за своје

промотивне активности.

34. УСЛУГЕ ПРЕДСТАВНИЦИМА МЕДИЈА

- 34.1. Организатор мора понудити представницима медија атрактивне услове за рад и повољне могућности да посматрају и извештавају са такмичења.
- 34.2. (ПС) Минимални услови које организатор мора обезбедити представницима медија су:
- хотелски смештај средњег стандарда, који плаћају корисници;
  - стартне листе, програм и остале информације, дан пре такмичења;
  - могућност да учествују на евентуалном показном такмичењу;
  - заштићено, тихо место у зони циља;
  - листу са резултатима и карте са стазама, одмах по завршетку такмичења;
  - могућност коришћења интернета, које плаћају корисници, уколико таква могућност постоји.
- 34.3. Организатор мора учинити све да обезбеди максимално покривање од стране медија све док то не угрожава регуларност такмичења.
- 34.4. Организатор је у обавези да након одржавања такмичења достави Секретаријату ОСС све медијске материјале, расположиве фотографије и видео материјале у којима су објављене вести о такмичењу заједно са извештајем са такмичења.
- 34.5. Овај правилник усвојио је Управни одбор ОСС 17.01.2019. године. Правилник се објављује на званичној интернет страници ОСС и ступа на снагу седам дана од дана усвајања.

У Београду,
17.01.2019. године

ПРЕДСЕДНИК ОСС
Добрица Јелић

ТАКМИЧАРСКЕ КАТЕГОРИЈЕ ЗА 2019. ГОДИНУ

	ДИСЦИПЛИНА / ВРСТА ТАКМИЧЕЊА				ГОДИШТЕ	
	ОЛС (М/Ж) *	ПС				
		Спринт, средње, дуге (М/Ж)*	Штафете, МТБО (М/Ж)*	Спринт штафете (М+Ж)**		Прецизни оријентиринг (М+Ж)**
КАТЕГОРИЈА	12	млађи пионери			Опен 1	2007. и млађи
	14	старији пионери				2005. и млађи
	16	кадети				2003. и млађи
	18	млађи јуниори	јуниори		Опен 2	2001. и млађи
	20	старији јуниори				1999. и млађи
	21Б, 21А, 21Е	сениори				1998. и старији
	35	млађи ветерани				1984. и старији
	45					1974. и старији
	55	старији ветерани				1964. и старији
	65					1954. и старији
	70					1949. и старији

Табела 2: Такмичарске категорије

* М/Ж = одвојене мушке и женске категорије

** М+Ж = заједничке мушко-женске категорије

- Организатор мора организовати једну ОПЕН категорију за почетнике.
- (ОЛС) Уколико се за једну категорију пријави мање од три такмичара, организатор може пребацити пријављене такмичаре у прву јачу категорију, у складу са члановима 5.2. и 5.3. овог Правилника.
- (ПС) Претходно правило не важи за Првенства Србије, када такмичари наступају у жељеним категоријама без обзира на број пријављених такмичара.
- (ПС) На првенствима Србије у спринту, средњим и дугим дистанцама и штафетама постоји само по једна мушка и женска сениорска категорија.
- (ОЛС) Уколико неки клуб организује такмичење које се бодује за ОЛС и при том има и категорије које нису обухваћене овим правилником, бодовање се врши тако што се заједно вреднују времена за М/Ж 35+40, 45+50, 55+60 и 65+70. У том случају организатор мора обезбедити да стазе за наведене категорије буду идентичне.

На Првенству Србије у штафетама екипу сачињавају три члана истог пола. На Првенству Србије у спринт-штафетама екипу сачињавају три члана различитих полова. У класичним штафетама у пионирским, кадетским и женским ветеранским категоријама екипу чине два такмичара истог пола, а у спринт штафетама два такмичара различитих полова.

Напомена: (ПС) У сениорским категоријама имају право наступа сви старији од 16 година. (ПС, ОЛС) Жене имају право наступа у мушким категоријама. (ПС, ОЛС).

СПИСАК ТАКМИЧЕЊА ЗА ПРВЕНСТВА СРБИЈЕ И ОРИЈЕНТИРИНГ ЛИГУ СРБИЈЕ ЗА 2019. ГОДИНУ

Првенства Србије:

1.	14.04.2019.	дуге	ПСК Победа	Бела Река, Деспотовац
2.	10.05.2019.	школско	ОСС	Кошутњак, Београд
3.	19.05.2019.	спринт	СК Меџик меп	Арена, Нови Београд
4.	21.07.2019.	средње	ПОСК Јасеница	Копаоник
5.	31.08.2019.	штафете	ОСС	Караула, Златибор
6.	01.09.2019.	спринт штафете	ОСС	Центар, Златибор
7.	01.09.2019.	прецизни оријент.	ОСС	Центар, Златибор
8.	19.10.2019.	универзитетско	ОАК Нови Сад	Савина вода, Фрушка Гора

Оријентиринг лига Србије:

1.	07.04.2019.	средње	ОК Нештин	Фрушка гора
2.	20.04.2019.	спринт	ПОСК Јасеница	Смедеревска Паланка
3.	26.05.2019.	спринт	ПСК Авала	Јајинци, Београд
4.	22.06.2019.	средње	ПСОК ПТТ	Дивчибаре
5.	23.06.2019.	дуге	ПСОК ПТТ	Дивчибаре
6.	17.08.2019.	средње	ОСВ	Врдник, Фрушка Гора
7.	18.08.2019.	дуге	ОСВ	Врдник, Фрушка Гора
8.	28.09.2019.	средње	ПОСК Победа	Рајац
9.	20.09.2019.	дуге	ОК Диф	Букуља

ПРВЕНСТВО СРБИЈЕ У ШТАФЕТАМА

Екипу сачињавају два члана истог пола, осим у категоријама М/Ж сениори у којима екипу сачињавају по три члана истог пола.

ПРВЕНСТВО СРБИЈЕ У СПРИНТ-ШТАФЕТАМА

Екипу чине по један мушки и један женски члан, осим у категоријама М/Ж сениори у којима екипу сачињавају два мушка и један женск члан.

ОРИЈЕНТИРИНГ ЛИГА СРБИЈЕ

У 2019. години Оријентиринг лига Србије састоји се од 9 трка. Категорије су дате у Прилогу број 1. Правилника. Од могућих 9 трка, за појединачни резултат такмичара, за Првенство Србије у комбинацији сабирају се најбољи резултати са 50% + 1 од укупног броја трка, што у 2019. години чини да се сабира 5 најбољих резултата. У случају неодржавања неке од трка (отказ организатора или одлука УО да се трке не одржи), сабираће се резултати са 50%+1 од укупног броја одржаних трка.

Победник сваке од 9 трка добија 100 бодова, а остали такмичари добијају бодове на основу следеће формуле:

(Време победника) : (време такмичара) X 100.

Бодови ће се заокруживати на две децимале. Бодови ће бити додељени у категоријама у којима је најмање два такмичара завршило трку.

За укупан пласман клуба сабирају се бодови три најбоље пласирана такмичара из сваке категорије.

Бодови такмичара добијени у појединачној конкуренцији за клупски пласман множе се са следећим коефицијентима:

1,5 – М/Ж21Е

- 1,4 – М/Ж18 и М/Ж20
- 1,3 – М/Ж16
- 1,2 – М/Ж12 и М/Ж14
- 1 – све остале такмичарске категорије

ПРИНЦИПИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ СТАЗА

1 УВОД

1.1 СВРХА ОВОГ ДОКУМЕНТА

Ови принципи имају за циљ да установе стандарде за планирање и постављање стаза, да би се осигурало спортско поштење такмичења, увела једнообразност и сачувао јединствени карактер оријентиринга као спорта.

1.2 ПРИМЕНА ПРИНЦИПА

Стазе на свим такмичењима ОСС морају се планирати и постављати у сагласности са овим принципима. Принципи, такође, треба да послуже као опште смернице за планирање и постављање стаза и на другим оријентиринг такмичењима. Термин оријентиринг се овде односи на оријентиринг трчање.

2 ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

2.1 ДЕФИНИЦИЈА ОРИЈЕНТИРИНГА

Оријентиринг је спорт у коме такмичар уз помоћ карте и компаса, за најкраће могуће време, треба да посети одређени број тачака обележених на терену - контрола. Оријентиринг може бити окарактерисан као тркачка навигација.

2.2 ЦИЉЕВИ ДОБРОГ ПЛАНИРАЊА СТАЗЕ

Циљ доброг планирања стазе је да такмичарима, према њиховим очекиваним способностима, понуди коректне стазе. Резултат треба да реално одражава техничке и физичке могућности такмичара.

2.3 ЗЛАТНА ПРАВИЛА ПЛАНИРАЊА СТАЗЕ

Постављач стаза мора имати на уму следеће принципе:

- јединствени карактер оријентиринга као тркачке навигације
- спортско поштење на такмичењу
- задовољство такмичара
- заштиту природне средине, биљног и животињског света
- потребе медија и гледалаца

2.3.1. ЈЕДИНСТВЕНИ КАРАКТЕР

Сваки спорт има свој карактер. Јединствени карактер оријентиринга је да такмичар пронађе и прати најбољи пут кроз непознат терен, за што краће време. Ово захтева вештине оријентисања: тачно читање карте, избор пута, руковање компасом, концентрација под психофизичким оптерећењем, брзо доношење одлука, трчање у природном окружењу, итд.

2.3.2. СПОРТСКО ПОШТЕЊЕ НА ТАКМИЧЕЊУ

Спортско поштење је основни захтев у такмичарском спорту. Упркос великој пажњи којом се приступа сваком кораку планирања стазе, срећа може лако постати веома важна у оријентирингу. Постављач стазе мора размотрити све такве факторе да би осигурао да такмичење буде спортски поштено и да се сви такмичари суоче са истоветним условима на сваком делу стазе.

2.3.3. ЗАДОВОЉСТВО ТАКМИЧАРА

Популарност оријентиринга може се унапредити једино ако су такмичари задовољни стазама. Пажљиво планирање стазе је неопходно да би се осигурало да стазе буду одговарајуће у погледу дужине, физичке и техничке тежине, положаја контрола, итд. У вези са овим је посебно важно да свака стаза буде примерена групи која се на њој

такмичи.

2.3.4.ЗАШТИТА ПРИРОДНЕ СРЕДИНЕ

Природна средина је веома осетљива: живи свет може бити узнемирен а земља као и вегетација може бити оштећена услед претеране употребе. Животна средина укључује и људе који живе у зони такмичења, зидове, ограде, култивисано земљиште, зграде и друге конструкције, итд.

Обично је могуће наћи начин да се избегну најосетљивија подручја. Искуства и истраживања су показала да се чак и велика такмичења могу организовати у осетљивим подручјима без наношења штете, уколико су предузете мере опреза а стазе добро планиране.

Веома је важно да се постављач увери да постоји добар прилаз терену, и да су све осетљиве зоне унапред идентификоване.

2.3.5.ГЛЕДАОЦИ И МЕДИЈИ

Потреба за стварањем добре опште слике оријентиринга треба да је стална брига постављача стазе. Мора се потрудити да гледаоцима и новинарима пружи могућност да прате такмичење из што веће близине а да не наруше његову регуларност .

3 СТАЗА ЗА ОРИЈЕНТИРИНГ

3.1 ТЕРЕН

Терен мора бити одабран тако да свим учесницима може понудити спортски поштено такмичење. Да би се сачувао карактер спорта, терен мора да пружа услове да се по њему може трчати и да се могу тестирати вештине оријентисања такмичара.

3.2 ДЕФИНИЦИЈА СТАЗЕ ЗА ОРИЈЕНТИРИНГ

Стаза за оријентиринг је дефинисана стартом, контролама и циљем. Између ових локација које су дефинисане на терену и на карти, налазе се деонице на којима се такмичар мора оријентисати.

3.3 СТАРТ

Стартни простор мора бити постављен и организован тако да:

- постоји простор за загревање
- такмичари који чекају на старт не могу видети коју варијанту су одабрали такмичари који су већ стартовали.

Тачка са које почиње такмичење на терену је обележена само контролном призмом, без уређаја за мерење времена, а на карти троуглом.

Такмичари од старта морају да се суоче са проблемима оријентисања.

3.4 ДЕОНИЦЕ

3.4.1 Добро планиране деонице

Деонице између контрола су најважнији део стазе и увелико одређују њен квалитет.

Добре деонице нуде такмичарима занимљиве проблеме читања карте и воде их кроз интересантан терен који нуди могућност избора између више могућих варијанти (путања).

Унутар једне стазе треба понудити различите типове деоница, неке базиране на интензивном читању карте, а друге на могућности брзог избора и преласка путање. Такође треба варирати дужине и степен тежине да би присилили такмичаре да користе разне технике трчања и оријентисања. Постављач треба да често мења правац суседних деоница, како би такмичар често морао да се оријентише.

Боље је да стаза има неколико врло добрих деоница повезаних са краћим, него да су

деонице исте дужине али једнако слабог квалитета.

3.4.2 Регуларност деоница

Ни једна деоница не сме да садржи избор путање који може да резултује предношћу или губитком, који не може да се предвиди читањем карте у такмичарским условима.

Морају се избегавати све деонице које наводе или подстичу такмичаре да пролазе кроз забрањене или опасне зоне.

3.5 КОНТРОЛНЕ ТАЧКЕ - КОНТРОЛЕ

3.5.1 Контролна места

Контроле морају бити постављене на објекте који су уцртани на карти. Такмичари их морају посетити по задатом редоследу, сами бирајући пут до њих. Ово захтева пажљиво планирање и проверу како би се обезбедила регуларност такмичења.

Посебно је важно да карта тачно приказује стање на терену у околини контроле и да су тачни правци и растојања из свих могућих углова приближавања контроли.

Контроле не смеју бити смештене на мале објекте који се виде само са блиског одстојања, ако у близини, на карти, нема других помоћних објеката.

Контрола се не сме поставити на место са којег видљивост контролне призме, за такмичаре који долазе из различитих праваца, не може да се процени из описа контролних тачака.

3.5.2 Функција контроле

Главни задатак контроле је да означи почетак и крај деонице.

Понекад је потребно употребити контроле за специјалну намену, нпр. да спроведу такмичаре око опасних или забрањених зона.

Контроле могу послужити као места за освежење, као и за присуство новинара и гледалаца.

3.5.3 Контролна призма

Опрема на контролној тачки мора бити у складу са Правилима за такмичења.

Уколико је то могуће, контролна призма треба да буде тако постављена да је такмичар угледа тек када пронађе описани контролни објект. Ради регуларности, видљивост контроле треба да је иста било да се такмичар налази или не налази на контролном месту. Ни под каквим условима контрола не сме бити сакривена: када такмичар стигне на контролно место, не сме губити време тражећи контролну призму.

3.5.4 Регуларност контролног места

Контролно место је неопходно одабрати са великом пажњом и треба избегавати ефекат "оштрог угла" где такмичари који напуштају контролу, наводе на њу такмичаре који долазе. При постављању стазе треба избегавати оштре углове.

3.5.5 Близина контрола

Контролне тачке различитих стаза које су постављене сувише близу једна другој, могу збунити такмичара који је дошао на место контроле. У складу са чланом 19.4 Правила за такмичења, најмање дозвољено растојање између две суседне контроле које су постављене на различитим типовима објеката не може бити мање од 30 m (15 метара за размеру 1:5.000 и 1:4.000). У случају када су контроле постављене на истим или сличним објектима, најмање дозвољено растојање између две контроле не може бити мање од 60 m (30 метара за размеру 1:5.000 и 1:4.000). Растојање између контрола се мери по правој линији.

3.5.6 *Опис контролне тачке*

Положај контролне призме у односу на објекат приказан на карти, дефинисан је описом контролне тачке. Тачан контролни објекат на терену и тачка на карти морају бити неспорни. Контроле које се не могу лако и јасно дефинисати ИОФ симболима, нису погодне и треба их избегавати.

3.6 *ЦИЉ*

Најмање друга половина деонице између последње контроле и циља, мора бити јасно обележена тако да води такмичаре до циља.

3.7 *ЕЛЕМЕНТИ ЧИТАЊА КАРТЕ*

На добро планираној стази, такмичар је приморан да се концентрише на оријентисање током целе трке. Делове који не захтевају читање картре или пажњу при оријентисању треба избегавати, осим ако они нису резултат доброг избора пута- варијанте.

3.8 *ИЗБОР ПУТА - ВАРИЈАНТЕ*

Могућност избора пута присиљава такмичара да гледа карту, процењује терен и извучи закључке. Избор варијанте наводе такмичара да тазмишља независно, чиме се смањује „праћење“.

3.9 *СТЕПЕН ТЕЖИНЕ*

За сваки терен и карту, постављач треба да испланира стазе различите тежине. Степен тежине деонице се може мењати ближим или удаљенијим праћењем линијских објеката.

Такмичарима се мора омогућити да према информацијама са карте, предвиде степен тежине прилаза контроли, те да према томе одаберу прикладну технику и тактику.

Треба обратити пажњу на очекиван степен вештине такмичара, искуство и способност да читају и разумеју ситни детаљи на карти. Посебно је важно погодити степен тежине за стазе намењене деци и почетницима.

3.10 *ТИПОВИ ТАКМИЧЕЊА*

Постављач стазе мора да рачуна на специфичне захтеве које поставља одређени тип такмичења. На пример, за средње стазе и спринт мора се ићи на тачно читање карте и држање високог степена концентрације дуж читаве стазе. Код стазе за штафете, морају се узети у обзир потребе гледалаца као би се виделе најзанимљивије фазе измене штафета. Постављач стазе за штафете мора применити добар и довољан систем раздвајања

3.11 *ЧЕМУ ПОСТАВЉАЧ СТАЗЕ ТРЕБА ДА ТЕЖИ*

3.11.1 *Познавање терена*

Постављач стазе треба да је добро упознат са тереном пре него што приступи планирању места за контроле или деонице.

Такође мора бити свестан да на дан такмичења стање на терену и на карти се може разликовати у односу на оне које је било када су стазе биле планиране.

3.11.2 *Тачно дозирати степен тежине*

Веома је једноставно направити сувише тешке стазе за децу и за почетнике. Постављач стазе мора пазити да не процењује тежину стазе према свом нивоу познавања оријентације или према својој брзини којом обилази терен.

3.11.3 *Користити јасна контролна места*

Жеља да направи најбоље могуће деонице, често повуче постављача да употреби непогодна места за контроле. Такмичари ретко уоче разлику између добре и одличне деонице, али одмах уоче ако су изгубили време услед сакривене контроле, нетачности или

лошег описа контролне тачке.

3.11.4 Постављање контрола довољно далеко

Иако контроле имају контролне бројеве, не смеју бити толико близу једна другој да би могле збунити такмичаре који су коректно стигли на контролну тачку.

3.11.5 Избегавати прекомпликовани избор варијанти

Постављач може видети и варијанте које никада неће бити употребљене, па губи време измишљајући проблеме. Такмичари обично изберу најбољу или "прву до ње" варијанту. Ово може уштедети доста времена при планирању стазе.

3.11.6 Правити стазе које нису превише физички захтевне

Стазе би требало да су тако постављене, да нормално припремљен такмичар може истрчати већи део стазе.

Укупан успон једне стазе не би требао да прелази 4% од дужине најкраћег разумног пута. Физичка захтевност стаза се постепено мора смањивати у ветеранским категоријама. Посебно се мора обратити пажња на стазе у категоријама М60 и Ж60 и старије јер ове стазе морају бити што мање физички захтевне.

4 ПОСТАВЉАЧ СТАЗЕ

Особа одговорна за планирање и постављање стаза мора имати искуства да процени и разуме квалитет стаза. Мора бити упознат са теоријом планирања стаза и мора знати да уважи специфичне захтеве различитих категорија и различитих типова такмичења.

Постављач стаза треба да на лицу места процени различите факторе (који могу да утичу на такмичење) као што су: стање терена, квалитет карте, присуство гледалаца и учесника, итд.

Постављач стаза је одговоран за стазе и за одвијање такмичења између старта и циља. Његов рад мора бити проверен од стране контролора такмичења ОСС. Ово је веома важно, због мноштва могућности да се направи грешка која може проузроковати озбиљне последице.

ФОРМАТИ ТАКМИЧЕЊА

	СПРИНТ	СРЕДЊЕ ДИСТАНЦЕ	ДУГЕ ДИСТАНЦЕ	ШТАФЕТЕ	СПРИНТ ШТАФЕТЕ	НОКАУТ СПРИНТ
Контроле	Технички једноставно	Доследно технички компликовано	Мешавина техничких компликација	Мешавина техничких компликација	Технички једноставно.	Технички једноставно.
Избор варијанте	Тежак избор варијанте, захтева високу концентрацију	Мали и средње тежак избор варијанте	Значајан број избора варијанти, укључујући неколико варијанти са веома великим бројем избора	Мали и средње тежак избор варијанте	Тежак избор варијанте, захтева високу концентрацију	Тежак избор варијанте, захтева високу концентрацију
Брзина кретања	Врло велика брзина	Велика брзина, али захтева од такмичара да подесе своју брзину комплексности терена	Физички захтевно, потребна издржљивост и процена темпа	Велика брзина, често у непосредној близини са осталим такмичарима који могу, али не морају имати исте контроле	Врло велика брзина	Врло велика брзина
Терен	Предоминантно у веома трчљивим парковима или насељеним подручјима (улице/зграде). Могу се користити и неке веома трчљиве шуме. Дозвољено је да гледаоци буду дуж стазе.	Технички захтеван терен	Физички тежак терен који има добре могућности избора варијанти	Неколико могућности избора варијанти на разумно сложеном терену	Предоминантно у веома трчљивим парковима или насељеним подручјима (улице/зграде). Могу се користити и неке веома трчљиве шуме. Дозвољено је да гледаоци буду дуж стазе.	Предоминантно у веома трчљивим парковима или насељеним подручјима (улице/зграде). Могу се користити и неке веома трчљиве шуме. Дозвољено је да гледаоци буду дуж стазе.
Карта	1:4.000 или 1:5.000	1:10.000	1:10.000 или 1:15.000	1:10.000	1:4.000 или 1:5.000	1:4.000 или 1:5.000
Стартни интервали	1' (минут)	2'	3'	Групни старт	Групни старт	1' за квалификације и групни старт за нокаут
Мерење времена	1'' (секунд) (0,1'' у финалу Светског првенства)	1''	1''	Групни старт, тако да редослед проласка кроз циљну линију одређује пласман	Групни старт, тако да редослед проласка кроз циљну линију одређује пласман	1'' за квалификације и редослед проласка кроз циљну линију за нокаут

Време победника (сениорска елитна такмичења)	12-15'	30-35', квалификационе трке су краће	Мушкарци 90-100', жене 70-80', квалификационе трке су краће	30-40' по измени, укупно 90-105'	12-15' по измени, укупно 55-60'	8-10' за квалификације, 6-8' за нокаут
Резиме	Спринт је брз, прегледан, лако разумљив формат, који омогућава одржавање оријентиринг такмичења у урбаним подручјима са значајном популацијом	Средње дистанце захтевају брзо, прецизно оријентисање у средње дугом временском периоду. Чак и мала грешка може бити пресудна.	Дуге дистанце не проверавају само технику оријентисања, него и брзину и издржљивост.	Штафете су такмичење за екипе од три члана који виртуелно трче раме уз раме, а победник се одређује по принципу „први преко црте“. Узбудљиво за такмичаре и гледаоце.	Спринт штафете су такмичење за екипе од четири члана. Екипа се састоји од најмање две жене које трче у првој и последњој измени. Овај формат је узбудљиво такмичење у урбаној средини, у којем такмичари трче раме уз раме, а победник се одређује по принципу „први преко црте“.	У нокаут спринту после потребног броја квалификационих трка следе трке нокаут фазе са масовним стартом, а победник се одређује по принципу „први преко црте“. Трке се организују на компактном простору. Узбудљиво за такмичаре и гледаоце.

1. СПРИНТ

1.1 Профил

Карактеристика спринта је велика брзина. Спринт проверава способност такмичара да читају и преведу карту у сложеном окружењу, као и да при великим брзинама планирају и спроведу избор варијанте. Стазе се морају планирати тако да се елемент брзине одржава током трке. Стазе могу захтевати пењање, али треба избегавати стрмине које увлачење такмичара у шетњу. Не би требало да изазов буде проналажење контрола, него могућност избора најповољније варијанте за долазак на њих. На пример, најочигледнији излаз из контроле не би требао бити и најповољнији. Стазе би требало да буду постављене тако да захтевају пуну концентрацију такмичара током трке. Околина која не може да обезбеди овај изазов није прикладна за спринт.

1.2 Шта треба узети у обзир код планирања стазе

У спринту је дозвољено да гледаоци буду дуж стазе. Приликом планирања стаза ово треба имати на уму и на свим контролама мора бити обезбеђење. Можда ће негде бити потребно имати и чуваре на критичним прелазима који ће упозоравати гледаоце о приближавању такмичара и обезбеђивати да нико не омета такмичаре. Старт би требало организовати у арени, а место за гледаоце се може организовати дуж стазе. Квалитет гледалишта може се унапредити изградњом привремених трибина и ангажовањем коментатора. У арени теба одредити како локацију за гледаоце, тако и локацију за медије / фоторепортере. Стазе се морају планирати тако да се избегне навођење такмичара да прелазе преко приватних поседа и других забрањених зона. Ако постоји такав ризик, требало би на такве локације поставити судије како би спречили могуће покушаје. Треба избегавати зоне које су толико сложене да је неизвесно да ли такмичар може протумачити карту при кретању великом брзином (нпр. када постоје сложене тродимензионалне структуре).

1.3 Карта

Треба се придржавати спецификације ИССОМ-а. Размера карте је 1: 4000 или 1: 5000. Од пресудног је значаја да је карта тачна и да се може читати при великој брзини, као и да су тачно уцртани објекти који утичу на избор и брзину варијанте. У неурбаним зонама, важно је да су тачно уцртани услови који смањују брзину трчања. У урбаним подручјима, препреке које ометају пролаз морају бити правилно представљене.

1.4 Време победника, стартни интервал и мерење времена

Време победника, за жене и мушкарце, требало би да буде 12-15 минута, пожељно у доњем делу интервала. На Светском првенству и у Светском купу нема разлике између квалификација и финалних трка. То је појединачно такмичење, а стартни интервал је 1 минут. Тачност мерења је нормално 1 секунда, али у финалу Светског првенства, тачност мерења је 0,1 секунда уз употребу електронике са стартниом капијом и фотофинишом. Такмичар пролази стартну капију пре него што приступи карти.

2. СРЕДЊЕ ДИСТАНЦЕ

2.1 Профил

Профил средњих дистанци је технички. Такмичење на средњим дистанцама се одвија у неурбаној (углавном шумовитој) средини са нагласком на детаљној навигацији и где проналазак контрола представља изазов. Захтева константну концентрацију на читању карте са повременим променама правца кретања са контрола. Елемент избора варијанте је битан, али не би требало да буде на рачун технички захтевног оријентисања. Стаза сама по себи укључује захтевну навигацију. Стаза би требало да захтева промене брзине, нпр. са деоницама кроз различите типове вегетације.

2.2 Шта треба узети у обзир код планирања стаза

Стазе треба поставити тако да омогући гледаоцима да виде такмичаре током трке, као и на циљу. Старт би требало да буде у арени и стазе би требао испланирати да пролазе кроз арену током такмичења. Захтеви приликом избора места за арену су прилично високи, јер морају обезбедити и одговарајући терен и добре могућности да такмичари буду видљиви гледаоцима. Није дозвољено да гледаоци буду дуж стаза, осим за делове који пролазе кроз арену (укључујући контроле у арени).

2.3 Карта

Треба поштовати стандардну спецификацију ИСОМ-а. Размера карте је 1:10 000. За млађе пионире и ветеране (40+) размера може бити 1:7.500. Карта се црта у размери 1:15 000, а затим се стриктно увећава према одредбама ИСОМ-а.

2.4 Време победника, стартни интервал и мерење времена

Време победника, за жене и мушкарце, требало би да буде 30 - 35 минута. На Светском првенству и у Светском купу време победника у квалификацијама би требало да буде 25 минута. Такмичење је појединачно са стартним интервалом од 2 минута. Такмичар пролази стартну линију пре него што приступи карти.

3. ДУГЕ ДИСТАНЦЕ

3.1 Профил

Профил дугих дистанци је физичка издржљивост. Такмичење на дугим дистанцама се одвија у неурбаном (углавном шумовитом) окружењу и има за циљ тестирање способности такмичара да одаберу ефикасне варијанте, да читају и тумаче карту и планирају трку на издржљивост током дуге и физички захтевне активности. Формат истиче избор варијанте и навигацију на грубим, захтевним, пожељно брдовитим теренима. Контрола је крајња тачка дугачке деонице са захтевним избором варијанте и није потребно да и она буде тешка за проналажење. Дуге дистанце могу у деловима укључивати елементе карактеристичне за средње дистанце, са стазом која одједном престаје да буде образац оријентиринга избора варијанте увођењем дела са технички захтевнијим деоницама.

3.2 Шта треба узети у обзир код планирања стаза

Стазе би требало поставити тако да омогући гледаоци да виде такмичаре током трке, као и на циљу. Пожељно је да старт буде у арени, а стазе конципирати тако да такмичари прођу кроз арену током такмичења. Посебан елемент дугих дистанци су дуге деонице, које би требало да буду значајно дуже од просечне дужине деонице. Ове дуге деонице могу бити дуге од 1,5 до 3,5 km у зависности од врсте терена. Две или више таквих дугих деоница требало би да буду део стазе (и даље је потребна пуна концентрација при читању карте на изабраној варијанти). Још један важан елемент дугих дистанци је коришћење технике постављања стаза за разбијање група тркача (спречавање „шлепања“). Коришћење „лептира“ је једна таква техника. Сам терен би требало да се користи као метода сузбијања праћења, тако што би стазу требало спровести кроз зоне са ограниченом видљивошћу. Није дозвољено да гледаоци буду дуж стазе, осим на делу који пролази кроз арену (укључујући контроле у арени).

3.3 Карта

Треба поштовати стандардну спецификацију ИСОМ-а. Размера карте је 1:10 000, а за кадетске, јуниорске, сениорске и млађе ветеранске категорије може бити и 1:15.000. Карта се црта у размери 1:15 000, а затим се стриктно увећава према одредбама ИСОМ-а.

3.4 Време победника, стартни интервал и мерење времена

Време победника требало би да буде 70 - 80 минута за жене и 90 - 100 минута за мушкарце. На Светском првенству и у Светском купу, победничка времена у квалификацијама би требало да буду 45 минута за жене и 60 минута за мушкарце. Такмичење је појединачно са стартним интервалом од 3 минута. Такмичар пролази стартну линију пре него што приступи карти.

4. ШТАФЕТЕ

4.1 Профил

Штафете су екипно такмичење. Такмичење штафета се одвија у неурбаном (углавном шумовитом) окружењу. Формат је изграђен на технички захтевном концепту, сличнији је концепту средњих него дугих дистанци. Мигу се искористити и неки елементи карактеристични за дуге дистанце, као што су дуге деонице, које омогућавају такмичарима да прођу део стазе, а да не виде остале такмичаре. Дobar терен за штафете има карактеристике које омогућавају да такмичари не виде једни друге (као што је густа вегетација, мноштво узвишења / долина итд.). Терен са континуираном добром видљивошћу није погодан за штафете.

4.2 Шта треба узети у обзир код планирања стаза

Штафете су такмичење интересантно за гледаоце, које нуди такмичење између екипа, „раме уз раме“, у којем побеђује онај ко први прође кроз циљ. Ово се мора имати на уму када се бира место за арену и када се постављају стазе (нпр. када се користи раздвајање, временска разлика између стаза треба да буде мала). У свакој измени такмичари морају проћи кроз арену, а ако је могуће, такмичари би требало да буду видљиви из арене док се приближавају последњој контроли. Требало би обезбедити праћење одговарајућег броја пролазних времена (евентуално са коментаторима у шуми, као и ТВ-контрола са приказом на екрану у арени). Формат групног старта захтева технику планирања стазе која раздваја такмичаре једне од других. Најбоље екипе треба пажљиво распоредити на различите комбинације. Из разлога правичности последњи део сваке измене треба да буде исти за све такмичаре. Није дозвољено да гледаоци буду дуж стазе, осим на деловима који пролазе кроз арену (укључујући контроле у арени).

4.3 Карта

Треба поштовати стандардну спецификацију ИСОМ-а. Размера карте је 1:10 000, а за ветеранске категорије може бити 1:7.500. Карта се црта у размери 1:15 000 и стриктно се увећава према одредбама ИСОМ-а.

4.4 Време победника, стартни интервал и мерење времена

Време победника (укупно време победничке екипе) биће 90-105 минута како за женску, тако и за мушку штафету. У целом времену, време за различите измене може се разликовати. Но измена не сме бити дуже од 40 минута или краћа од 30 минута. Штафете се састоје од три измене за жене и за мушкарце, а прва измена стартује групно. На Светском првенству је пожељно да се мерење времена врши електронским путем, али се могу користити и ручни системи. На циљној линији треба имати опрему за фото-финиш која ће помоћи у одређивању коначног пласмана.

5. СПРИНТ ШТАФЕТЕ

5.1 Профил

Спринт штафете су полно-мешовита, брза трка „раме уз раме“. Трка се одвија у урбаним срединама и парковима. Формат је комбинација спринта и штафета. Састоји се из четири измене, а у првој и последњој измени морају трчати жене. Док се не створе услови за четири измене по штафети, како предвиђају правила ИОФ-а, на Првенству Србије ће се штафете састојати од три и две измене, како је дефинисано у Прилогу број 2 Правилника за такмичења ОСС.

5.2 Шта треба узети у обзир код планирања стаза

За трку је потребна релативно мала површина терена (поготово уз коришћење проласка кроз арену). Гледаоци ће лако разумети такмичење. Требало би да је могуће покрити најмање 70-80% стазе са ТВ камерама. Трка би требало да се заснива на 75-минутном ТВ преносу уживо са терена и из арене. Требало би издвојити 15 минута за емитовање увода, интервјуа и церемоније проглашења победника. Требало би конципирати стазе за пролазак

кроз арену, ако је то могуће, без превише компромиса са квалитетом стаза. Када ТВ пренос покрива целу стазу, није потребно правити пролаз кроз арену. Ово такође омогућава више слободе за планирање стаза и омогућава боље и изазовније стазе. Ако постоји пролаз кроз арену, требало би користити два круга по измени, са по једним кругом одштампаим на обе стране карте. Измене морају имати раздвајање. Потребно је омогућити праћење такмичара помоћу ГПС-а и овера контрола без контакта.

5.3 Карта

Погледајте 1.3 Спринт.

5.4 Време победника, стартни интервал и мерење времена

Време победника (укупно време победничке екипе) требало би да буде 55-60 минута. Време за сваку измену је 12-15 минута, тако да прва и последња измена (које трче жене) треба да буду мало краће од друге и треће измене. На Светском првенству пожељно је да се мерење времена врши електронским путем, али се могу користити и ручни системи. На циљној линији требало би имати опрему за фото-финиш која ће помоћи у одређивању коначног пласмана.

6. НОКАУТ СПРИНТ

6.1 Профил

Нокаут спринт је појединачно такмичење које се састоји од неколико мањих брзих трка по принципу „раме уз раме“, осим квалификационих трка које су са интервалним стартом. Такмичење се одвија у урбаним срединама и парковима. У квалификационим паралелним тркама са интервалним стартом одређују се такмичари за нокаут фазу са једном или више паралелних трка са групним стартом у којима се победници квалификују за следећу трку. У последњој трци са масовним стартом одређује се коначни победник.

6.2 Шта треба узети у обзир код планирања стаза

За такмичење је потребна релативно мала површина терена (поготово уз коришћење проласка кроз арену). Гледаоци ће лако разумети такмичење. Требало би да је могуће покривати најмање 70-80% стаза са ТВ камерама. Такмичење би требало да се заснива на 75-минутном ТВ преносу уживо са терена и из арене. Стазе у нокаут фази могу бити са раздвајањем. За алтернативу стандардном раздвајању може се користити раздвајање избором стаза у којем сваки такмичар има 20 секунди пре старта да изабере једну од три карте са различитим стазама. Потребно је омогућити праћење такмичара помоћу ГПС-а и овера контрола са контактом.

6.3 Карта

Погледајте 1.3 Спринт.

6.4 Време победника, стартни интервал и мерење времена

Време победника у квалификационим тркама требало би да буде 8 до 10 минута. Време победника требало би да буде 6-8 минута. На циљној линији требало би имати опрему за фото-финиш која ће помоћи у одређивању коначног пласмана.

ЛАЈБНИЧКА КОНВЕНЦИЈА

Ми, чланови ИОФ-а, присутни на 20. Генералној Скупштини ИОФ у Лајбницу, у Аустрији, дана 4. августа 2000. године, изјављујемо:

"Од пресудног је значаја да се подигне профил спорта даљим ширењем оријентиринга ка новим људима и новим областима, да би оријентиринг постао део Олимпијских игара.

Главни начини да се то постигне су:

- организацијом атрактивних и узбудљивих оријентиринг такмичења која су високог квалитета за такмичаре, званична лица, медије, гледаоце, спонзоре и спољне партнере;
- да ИОФ такмичења постану атрактивна за ТВ и интернет.

Ми ћемо тежити да:

- повећамо видљивост нашег спорта организовањем наших такмичења ближе људима;
- наше такмичарске центре учинимо атрактивнијим обраћајући посебну пажњу на дизајн и квалитет инсталација;
- побољшамо атмосферу и узбуђење у такмичарском центру, организовањем старта и циља такмичења у такмичарском центру;
- повећамо телевизијску и другу медијску покривеност осигуравајући да наши догађаји пружају веће и боље могућности за производњу узбудљивих спортских програма;
- побољшамо услуге медијима бољим обезбеђивањем услова за потребе њихових представника (у смислу обезбеђивања комуникационих објеката, приступ такмичарима на старту/циљу и у шуми, континуираном међусобном разменом информација, обезбеђивањем хране и пића, итд.);
- обратимо више пажње на промоцију наших спонзора и спољних партнера који су у вези са нашим ИОФ такмичењима.

Ми, чланови ИОФ-а, очекујемо да ће ове мере бити размотрене од свих будућих организатора такмичења."